

Kyrön paliskunta
Poroisäntä Olli Autto
99340 Raattama
Puh. 016 - 537349

KITTELÄN KUNNANHALLITUS

Dnro 74 Saap. 10.3.03

10.3.2003

Kiittilän kunnanhallitus

Viite: Ranta-asemakaavaluonnos / Telaniva / Ounaslohi
Asia: Muistutus / Muutosesitys

Kyrön paliskunta on saanut tietoonsa, että Suomen valtio, Laatumaa-yhtiönsä kautta, on myynyt Ounasjokivarresta, väliltä Raattama - Tepasto, yhteensä satojen hehtaarien suuruisia maa-alueita, joissa on rantaviivaa n. 4 km. Alueille on laadittu ranta-asemakaavaluonnos.

Kyrön paliskunnan toiminnan ja sen osakkaiden toimeentulon puolesta huolestuneena paliskunta edellyttää huomioitavaksi seuraavaa:

Poronhoitolaki

Kyrön paliskunta sijaitsee kokonaisuudessaan vanhan Lapin maan sisällä ja nykyisen poronhoitolain määrittelemällä "Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella" (PHL 2§). Lain mukaan tällä alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen tällä alueella saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista.

Lisäksi poronhoitolaki (53§) määrää: "Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa".

Laki siis ilman muuta edellyttää sitä, että asia on voitava käsitellä vähintään paliskunnan hallituksen tasolla riittävin asiapaperein. Paliskunnalle ei kuitenkaan ole annettu edes mahdollisuutta todellisiin neuvotteluihin valtion hallinnoiman maan luovutuksesta yksityiseen tarkoitukseen. Näin ollen paliskunta pitää maanomistuksen vaihtumista ja sitä kautta maankäytön muuttumista tässä tapauksessa ainakin poronhoitolain vastaisena.

Kyrön paliskunnan toiminta

Paliskunta on kautta historiansa hoitanut poroja luontaista laidunkiertoa hyväksikäyttäen. Ounasjoki on aina ollut kesä- ja talvilaimet erottava luonnollinen raja, jota on vielä tehostettu laidunkiertoaidalla. Tämän laidunkierron mukaisesti paliskunnassa on myös investoitu mm. aitarakennelmiin ja nykyisiin keskitettyihin teurastamokuljetuksiin. Puksuvaaran aidasta on muodostunut Kyrön paliskunnan varsinainen porojen käsittelykeskus. Siellä sijaitsee poroaita siuloineen ja kenttäteurastamoineen (mahdollistaa koti- ja suoramyyntiin menevien porojen teurastuksen). Aita on porojen luontaisen laiduntenvaihtorytmin suhteen keskeisellä paikalla ja mahdollistaa saman aidan käyttämiseen sekä kesällä vasanmerkinnässä että syksyllä syyserotuksissa. Aidasta porot voidaan tarpeen ja vuodenajan mukaan laskea joko kesä- tai talvilaitumille.

Aidat

Paliskunta on laidunkierron varmistamiseksi (talvilaidunten säästämiseksi) rakentanut lisäksi porojen esteaidan, jonka päätepisteet ovat Enontekiön rajalta Ison Salankijärven pohjoispuolelta etelään Ounasjokivarren Leppäniemeen Kuivasalmen paliskunnan rajaan. Aidan pituus on noin 30 km.

Porojen kokoamisen helpottamiseksi paliskunta on lisäksi rakentanut Ounasjoen länsipuolelle Puksuvaarasta Raattaman kylään ulottuvan "siulan", joka vuodenaikasta riippuen yhdessä Ounasjoen ja em. laidunkiertoaidan kanssa muodostavat laajan kokoamis- ja syöttöaidan, josta porot järjestelmällisesti voidaan käsitellä. Samojen porojen joutuminen uudelleen käsittelyyn, mikä on rasitus, vältetään. Tämän aidan pituus mitattuna Puksuvaaran käsittelyaidan yhteydessä olevaan pienempään syöttöaitaan on n. 12 km. Itse porojen käsittelyaita pienempine ohjeaitoineen ja laskukujineen on n. 20 km. Paliskunnan investoinnit Puksuvaaran porojen käsittelykeskukseen ja sitä kautta paliskunnan toiminnan tehostamiseen ovat jo aitojen osalta n. 60 km, mikä nykykustannuksilla on vähintään 0,3 milj. euroa.

Kaikista näistä aidoista ja alueista paliskunta on joutunut tekemään vuokrasopimukset Metsähallituksen kanssa.

Kauppojen aiheuttamat haitat

Kyrön paliskunnan nykyinen ja myös tuleva toimintastrategia perustuu Puksuvaaran poronkäsittelykeskuksen toimintaan. Valtion maiden siirtyminen yksityisomistukseen alueella on porotalouden radikaalia rajoittamista. Valtion myymät ranta-alueet ovat ainoita paikkoja, joista porot voidaan saada yli Ounasjoen kesällä Puksuvaaraan ja syksyllä Puksuvaarasta. Kun ne ovat olleet valtion hallinnoimia ja seutukaavassa maa- ja metsätalousalueiksi varattuja ei paliskunta ole edes osannut varautua käyttötarkoituksen mahdolliseen muuttumiseen. Vuokrasopimusten ja investointitukien avulla Puksuvaaran alue on saatu kehitettyä Maa- ja metsätalousministeriön ja RKTL:n porotutkimuksen asettamien laiduntenkäyttötavoitteiden mukaisiksi ja koko poronhoitoaluetakin ajatellen ainutlaatuisiksi

Kauppojen kohteina olleiden ranta-alueiden siirtyminen täysin yksityiseen omistukseen vaaransi kaikki porotalouden toimintaedellytykset. Yksikin nyt myydyille alueille rakennettu mökki, jossa on elämää lähellä rantaa tai mahdollisesti jopa pihalla haukkuva koira, estää totaalisti porojen joen ylityksen kesällä pienten vasojen kanssa, puhumattakaan syystalven sohjo- ja paannejäiden aikana.

Kyrön paliskunnan laidunkiertoon perustuva toiminta kaikkine investointineen perustuu yksinomaan ja nimenomaan nyt valtion myymiin alueisiin ja esitettyyn ranta-asemakaavaan.

Käyttötarkoitusta ei saa muuttaa. Alue tulee säilyttää maa- ja metsätalousalueena ja nimenomaan porotaloudelle elintärkeänä ja vaihtoehtottomana alueena. Mikäli kaava jostain syystä hyväksytään ja rakentaminen jossain vaiheessa toteutetaan porojen joenylitys estyy tai häiriintyy vakavasti on siitä seurauksena se, että paliskunnan toiminta kokonaisuudessaan on vaarassa.

Kittilän kunnan imagon kannalta ei varmasti ole hyväksi, jos se ryhtyisi toteuttamaan kaavoitusmonopoliaan tilanteessa, jossa valtion maanomistuskysymykset vanhan Lapinmaan osalta ovat vasta käynnistyneet eikä ole varmuutta siitä oliko valtiolla (Metsähallituksella) edes oikeuta myydä nyt kaavoitettavaksi esitetyt alueet.

Metsähallituksen aiheuttamat aikaisemmat haitat

Jo 1970-luvulla, kun Kyrön paliskunta aloitti Puksuvaaran poronkäsittelykeskuksen kehittämisen vuokraamalla aitapaikan porotaloutta varten Puksuvaarasta silloinen

Metsähallitus suoritti välittömästi rankimman mukaisen metsäaurausohjelman ja metsänuudistamisen juuri myydylle Saalamaselän (Telanivan) alueelle sekä juuri paliskunnan vuokraamalle Puksuvaaran alueelle, aina varsinaista erotusaitaa myöten. Asiasta käydyt neuvottelut olivat paliskunnan kannalta tuloksettomia ja johtivat jälleen uusiin aitainvestointeihin paliskunnan osalta ja kustannuksella. Asiaan liittyi myös paliskunnan poronhoidon kannalta erittäin tärkeän Näätäselän - Sietteläselän alueen säästäminen maanpinnan käsittelyltä. Jäkäläinen maa, kaikista korkean tason neuvotteluista huolimatta, pilattiin porolaitumena. Paliskunnalla on huonoja kokemuksia Metsähallituksen toimista poronhoitolainkin edellyttämissä tapauksissa.

Vaatimukset

Em. poronhoitolain 2§:än nojaten Kyrön paliskunta katsoo, että Suomen valtio, aikaisemmin Metsähallituksen ja nykyisin Laatumaan kautta, on harjoittanut ja harjoittaa edelleen senkaltaista toimintaa, joka on selkeässä ristiriidassa poronhoitolain kanssa ja siten vaikeuttaa, tai niin kuin tässä tapauksessa suorastaan estää, vuosisataisen luontaiselinkeinon harjoittamisen ja kulttuurin sille perinteisesti kuuluvalla alueella. Kysymys ei ole enää poronhoitolain määrittelemästä huomattavasta haitasta vaan kohtuuttoman haitan aiheuttamisesta.

Kyrön paliskunnan puolesta oheen liitetään kartta, joka osoittaa paliskunnan toiminnan ja porojen käsittelyn kannalta elintärkeitä alueet. Ne ovat Ounasjoen ylitysten osalta juuri ranta-asemakaavan kohteena olevat ranta-alueet Ounasjokivarren Telanivan ja Puksukosken alajuoksun alueella.

Kyrön paliskunta vaatii:

Ensisijaisesti:

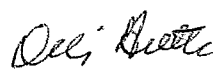
- Ranta-asemakaavaluonnosta ei Telanivan (Saalamaselkä) osalta esitetystä muodossaan hyväksytä, koska se aiheuttaa Kyrön paliskunnan ja sitä kautta Kittilän kunnan yhden kokonaisen kasvavan kylän toimeentulon vaarantumisen eikä valtion maanmyyntioikeus esitetyllä kaava-alueella ole kiistaton.

Toissijaisesti:

Ounasjoen Telanivan alueen eteläisimmät rakennusalueet poistetaan kokonaan tai siirretään ostetun alueen pohjoisimpaan kolkkaan eikä rakentamista sallita myöskään 100 m lähemmäs rantaa, jotta porojen joenylitys ei esty.

KYRÖN PALISKUNTA

Poroisäntä

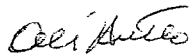
Olli Autto

**Liite muistutukseen/muutosesitykseen koskien Ounaslohen ranta-
asemakaavuluonnosta**

Alipirttijärvi

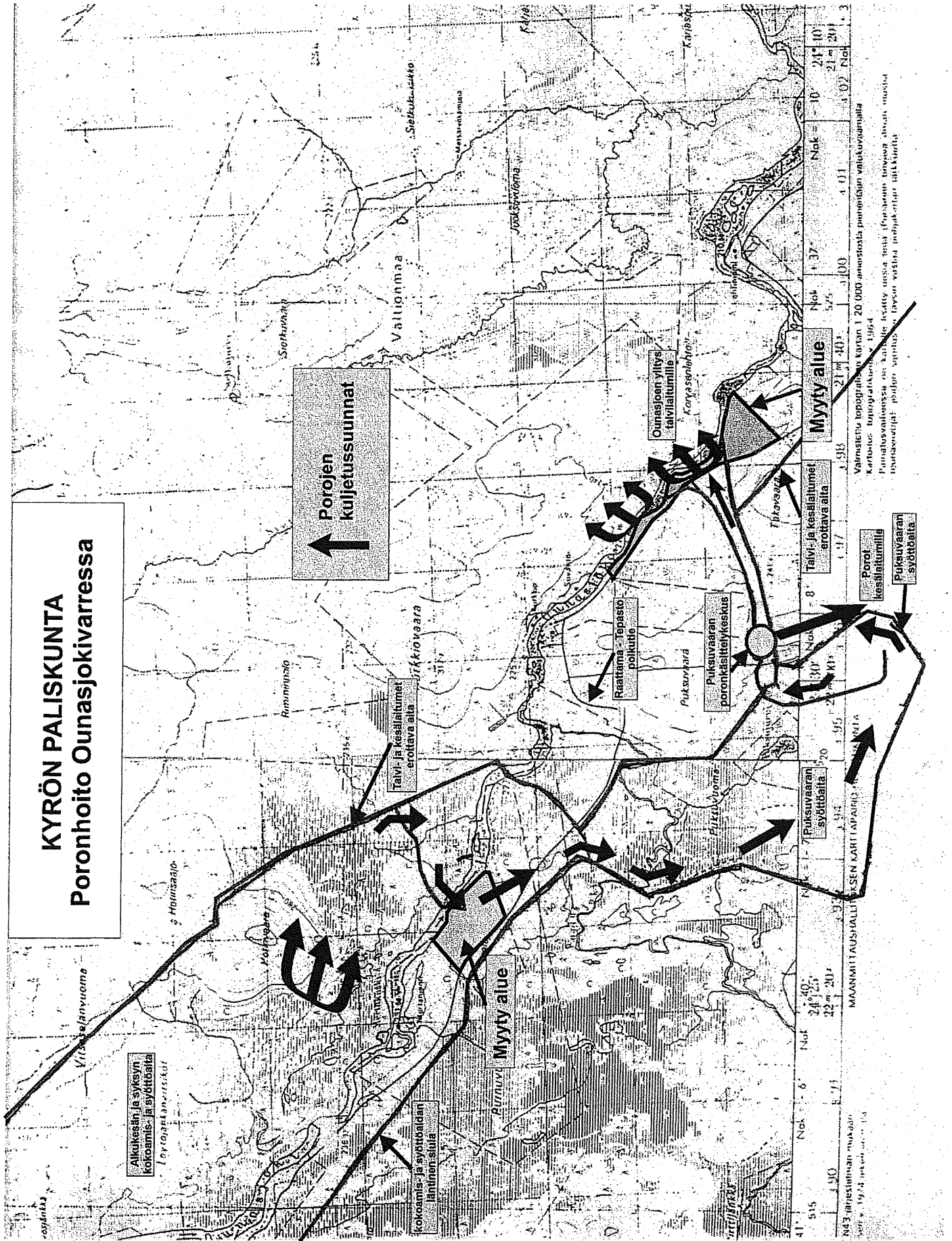
On huomioitava tie, joka kulkee Kuivasalmen ja Kyrön paliskuntain raja-aidan läpi siten, että siitä estetään porojen läpikulku esim. ritiläsillalla.

Kittilä 10.3.2003

Olli Autto

KYRÖN PALISKUNTA

Poronhoito Ounasjokivarressa

MAANMITTAUSLAITOKSEN KARTTALAURA K. HANHINEN

843 järjestyksessä muokattu
lok. v. 1974 mukana on 1:90

1:90 24' 10" 22 m 20 s
1:37 24' 10" 22 m 20 s

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1:37 1:90 1:37 1:90

Vainastettu topografinen kartta 1:20 000 asemasta painopöytäpainatuksella
Kartasto: topografinen, 1964
Painatuspaikasta on kallella leiketty uusia lehtiä
Painatuspaikasta on kallella leiketty uusia lehtiä
Painatuspaikasta on kallella leiketty uusia lehtiä

Kittilän kunnanhallitus
Valtatie 15
99100 KITTILÄ

Asia: Mieli pide Ounaslohen ranta- asemakaavaluonnokseen

Tepasto

Me allekirjoittaneet tilan n:o 261-410-0009-0019Y Lauttajärämä ja Rno 9:2 Puksula omistajat esitämme mielipiteenämme, että meille varattaisiin asemakaavaan kulkuoikeus tiloillemme Tepasto-Raattama-tieltä jokirantaan Pyrytien kautta sekä rantaan auton paikoitus ja venevalkama.

Kulku kiinteistöillemme on tapahtunut jo yli kahden vuosikymmenen ajan veneellä joen yli Pyrytien kohdalta. Kiinteistörekisterin mukaan kulku tiloillemme tapahtuisi tilojen takamaastossa kulkevan "Talvitien" kautta ja joen ylitys meille tuntemattomassa paikassa. "Talvitie" ei ole ollut käytössä vuosikymmeniin ja on osin maastossa havaitsematon.

9:9

Kittilän kunnanhallitus
Valtatie 15
99100 KITTILÄ

Lisäliite Ounaslohen ranta-asemakaavaluonnokseen.

"PUKSUN RANTATIE JA PARKKIPAikka"

Vuonna 1988 olemme rakentaneet tien ja parkkipaikan Puksun rantaan Metsähallituksen luvalla, johon myös Metsähallituksella on käyttöoikeus.

Pyydämme, että jatkossakin saisimme kulkuoikeuden tälle tielle ja parkkipaikalle niinkuin tähänkin asti olemme sitä käyttäneet. Venevalkamamme on myös ko. rannassa.